

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

1/493

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1443 /23

02/01/2008

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 10/12/2007 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

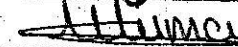
Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ

1- Kanun Tasarısı

2- Gerekçe

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe			
Esas Komisyon	Dışişleri			
Tarih:	09	Ocak	2008	F. No: 1/493
Md.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek.	Gen.Sek.
				
BAŞKAN V.				

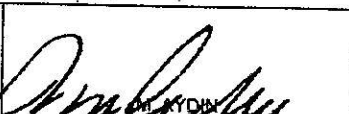
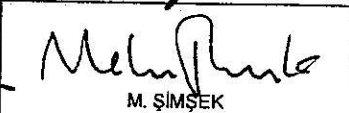
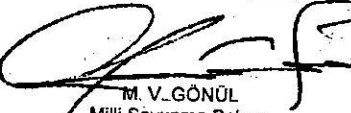
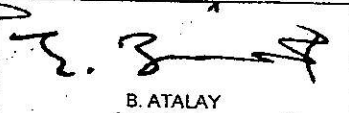
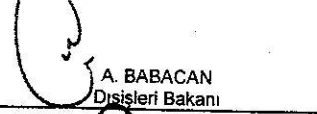
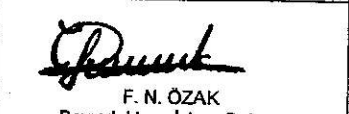
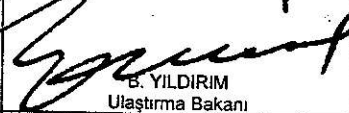
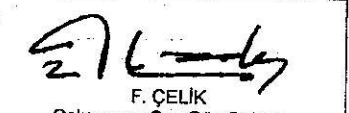
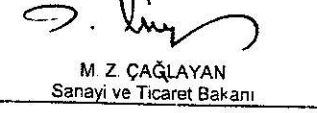
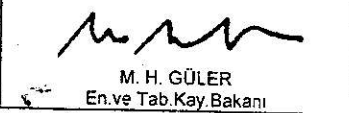
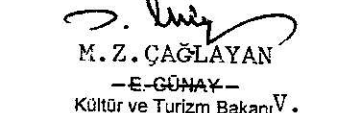
T/1249 TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE YEMEN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ
ÖNLEME ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 26 Ekim 2005 tarihinde Sana'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

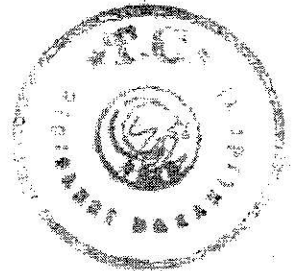
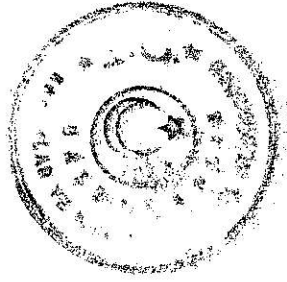
 C. ÇİÇEK Devlet Bak.ve Başb. Yrd.	 H. YAZICI Devlet Bak.ve Başb. Yrd.	 N. EKREN Devlet Bak.ve Başb. Yrd.	 M. KUDAY Devlet Bakanı
 M. BAŞESGİOĞLU Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı	 M. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	 M. ŞİMŞEK Devlet Bakanı
 M. S. YAZICIOĞLU Devlet Bakanı	 M. A. ŞAHİN Adalet Bakanı	 M. V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	 B. ATALAY İçişleri Bakanı
 A. BABACAN Dışişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı	 H. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	 F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı
 F. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	 M. M. EKER Tarım ve Köyler Bakanı	 F. ÇELİK Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı
 M. Z. ÇAĞLAYAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı	 M. Z. ÇAĞLAYAN -E-GÜNAY- Kültür ve Turizm Bakanı	 V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti arasında sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerinin geliştirilmesi, her iki Devletin de refahına katkıda bulunacaktır. Bu unsurlara ilişkin hareketlerin geliştirilmesinde çifte vergilendirme nedeniyle ortaya çıkan sorunların çözümü önem arz etmektedir. Bu amaçla, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti arasında 26 Ekim 2005 tarihinde Sana'da "Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" imzalanmıştır.

Anlaşma ile gerçek ve tüzel kişilerin aynı gelir üzerinden iki Devlette birden vergilendirilmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı sağlamak üzere, vergileme hakkı, gelir unsurları itibarıyla ikamet edilen veya kaynak Devletlerden birine bırakılmakta veya bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında paylaştırılmaktadır. Böylece, akit devletlerden birinde yatırım yapan, teknoloji veya hizmet sunan diğer Devlet mukimlerinin, o Devletin mükelleflerine göre daha ağır vergilendirilmesine engel olunmakta ve teşebbüslerin risk almadan önce ileride karşılırlarına çıkacak her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmeleri sağlanmaktadır. Çifte vergilendirmenin akit devletlerde önlenmesi ile Yemenli yatırımcıları için Türkiye'nin, Türk yatırımcılar için ise Yemen'in daha cazip hale geleceği tabiidir.

Anlaşmanın kapsamına aldığı vergiler açısından çifte vergilendirmenin ve vergi kaçakçılığının nasıl önleneceği ve muhtelif gelir unsurlarının vergilendirilmesine ilişkin ilkeler ve düzenlemeler, ilişkide yer alan Anlaşmanın madde gerekçelerinde ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yemen Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" 29 maddeden meydana gelmiştir. Anlaşma maddelerinin gerekçeleri aşağıda belirtilmiştir.

MADDE 1- KAPSANAN KİŞİLER

1 inci madde hükmü gereğince bu Anlaşma, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Diğer bir ifade ile bu Anlaşma, milliyet farkı gözetilmeksizin Akit Devletler (Türkiye ve Yemen)den birinde veya her ikisinde mukim olan kişileri kapsamına almaktadır.

MADDE 2- KAVRANAN VERGİLER

Bu madde, Anlaşmanın kavradığı vergilerin belirlenmesinde ve tarifinde açıklığı temin etme amacını gütmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrası, Anlaşmanın, ne şekilde alındığına bakılmaksızın bir Akit Devlet, politik alt bölümleri ya da mahalli idareleri adına gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacağını belirtmektedir.

2 nci fıkra, gelir üzerinden alınan vergilerin kapsamını belirlemektedir.

3 üncü fıkra, Anlaşmanın Akit Devletlerdeki mevcut vergilerden hangilerine uygulanacağı belirtilmektedir. Anlaşma kapsamına giren vergilerin; Türkiye'de gelir vergisi ve kurumlar vergisi, Yemen'de ise gayrimenkul gelirleri üzerinden alınan gayrimenkul vergisi, gerçek kişiler ile tüzel kişilerden (şirketlerden) alınan ticari ve sınai kazanç vergisi, bağımsız ve diğer ticari olmayan işlerden alınan vergi ve ücret, maaş ve benzerlerinden alınan vergiden ibaret olduğu belirtilmiştir.

4 üncü fıkra, Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine uygulanan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilerin de Anlaşma kapsamına gireceğini hükme bağlamakta, ayrıca, Akit Devletlerin yetkili makamlarının, ilgili vergi mevzuatlarında yaptıkları önemli değişiklikleri birbirlerine bildirmelerini öngörmektedir.

MADDE 3- GENEL TANIMLAR

Bu maddede, Anlaşmada kullanılan terimlerin yorumu için gerekli genel tanımlar yer almaktadır.

Söz konusu maddede sırasıyla, "Türkiye", "Yemen", "Bir Akit Devlet" ve "Diğer Akit Devlet", "Vergi", "Kişi", "Şirket", "Kanuni Merkez", "Vatandaş", "Bir Akit Devletin Teşebbüsü" ve "Diğer Akit Devletin Teşebbüsü", "Yetkili Makam" ve "Uluslararası Trafik" terimlerinin tanımı yer almaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, Anlaşmada tanımlanmamış terimlerin, Akit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen anlamları taşıdığı öngörülmekte, ancak Akit Devletlerin yürürlükteki vergi mevzuatlarında bu terime karşılık gelen anlamın diğer mevzuatlarındaki anlama göre üstünlük taşıyacağı belirtilmektedir.

MADDE 4- MUKİM

Akit Devletlerin vergileme yetkisi, Anlaşmanın birçok maddesinde doğrudan doğruya "mukim" kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzel kişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzel kişiler arasında ayrım yapılmaksızın, Anlaşmanın amaçları bakımından, bu Devlet, herhangi bir politik alt bölüm veya mahalli idare de dahil olmak üzere ev, ikametgah, kanuni merkez, yönetim yeri veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi "mukim" addedilmektedir. Ancak, bu terim yalnızca bir Akit Devletteki kaynaklardan elde edilen gelir nedeniyle o Devlette vergiye tabi tutulan herhangi bir kişiyi kapsamayacaktır. Gelir Vergisi Kanunumuz Türkiye'de yerleşmiş gerçek kişileri, Kurumlar Vergisi Kanunumuz ise kanuni veya iş merkezi Türkiye'de bulunan kurumları tam mükellef addettiğinden, 1 inci fıkra hükmüyle vergi hukukumuz tam bir paralellik sağlanmaktadır.

2 nci fıkrada, gerçek kişilerin 1 inci fıkrada belirtilen kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde, bu kişilerin hangi kıstaslar kullanılmak suretiyle yalnızca bir Devletin mukimi addedileceği hususu çözümlenmektedir.

3 üncü fıkrada ise, gerçek kişi dışında kalan kişilerin her iki Akit Devletin de mukimi olması halinde, mukimliğin tayininde bu kişilerin yalnızca kanuni merkezinin esas alınacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 5- İŞYERİ

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız, dar mükellefler açısından ticari kazancın Türkiye'de elde edilmiş sayılması için, kazanç sahiplerinin Türkiye'de işyerinin bulunmasını veya daimi temsilci bulundurmasını ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşmaktadır. Aynı şekilde, Anlaşmanın 7 nci maddesinde de yalnızca işyerine atfedilebilen ticari kazancın kaynak devlette vergilenebileceği prensibi getirilmiştir.

8 fıkra halinde düzenlenen bu maddede, hangi durumlarda bir işyerinin oluşup oluşmayacağı hususu bütün ayrıntılarıyla açıklanmaktadır.

1 inci fıkrada, "işyeri" teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkrada, kapsama özellikle dahil edilen işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar; yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atölye, çiftlik veya plantasyon ve maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal kaynakların çıkarıldığı diğer herhangi bir yerdir.

3 üncü fıkrada, bir inşaat şantiyesi, yapım veya kurma projesinin de 12 ayı aşması durumunda işyeri sayılacağı hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkrada, işyeri kapsamı dışında kalan hususlar belirtilmiştir.

5 inci fıkrada, daimi temsilcilik düzenlenmiştir. Bu fıkraya göre, bir kişi, bir teşebbüs adına hareket eder ve teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini düzenli olarak kullanırsa, bu faaliyetler 4 üncü fıkrada belirtilen ve işe ilişkin sabit bir yerden yapılması durumunda bu yeri işyeri haline getirmeyen nitelikteki faaliyetlerle sınırlı olmadıkça, bu teşebbüs, bu kişinin teşebbüs için gerçekleştirdiği her türlü faaliyet dolayısıyla bir işyerine sahip kabul edilecektir.

Anlaşmada işyeri ve daimi temsilci ayrı ayrı maddelerde düzenlenmeyip, her ikisi de "işyeri" maddesinde düzenlendiğinden, bu fıkra hükmüyle, Gelir Vergisi Kanunu'nun dar mükelleflerin ticari kazançlarının Türkiye'de vergilendirilmesine imkan tanıyan daimi temsilciliğe ilişkin hükümleri Anlaşmaya yansıtılmış olmaktadır.

6 ncı fıkrada, bu maddenin önceki hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devletin sigortacılık teşebbüsü, reasürans hariç, diğer Akit Devletin topraklarında, 7 nci fıkranın uygulanacağı bağımsız statüdeki bir acente hariç olmak üzere, bir kişi vasıtasıyla prim tahsil eder veya risk sigortası yaparsa diğer Devlette işyerine sahip kabul edileceği belirtilmektedir.

7 nci fıkrada, bir Akit Devlet teşebbüsünün, diğer Akit Devlette, işlerini yalnızca kendi işlerine olağan şekilde devam eden bir komisyoncu, genel komisyon acentesi veya bağımsız statüde diğer herhangi bir acente vasıtasıyla yürütmesi halinde bu diğer Devlette bir işyerinin var sayılmayacağı hükme bağlanmıştır.

8 inci fıkrada ise, bir Akit Devletin mukimi olan bir şirketin, diğer Akit Devletin mukimi olan veya bu diğer Devlette bir işyeri vasıtasıyla ya da diğer bir şekilde ticari faaliyette bulunan bir şirketi kontrol etmesi veya onun tarafından kontrol edilmesi halinde bu şirketlerden herhangi birinin diğeri için bir işyeri oluşturmayaacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 6- GAYRİMENKUL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

Bu madde yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerden kaynaklanacak her türlü gelir unsurunu da kapsamaktadır.

Maddenin 1 inci fıkrası ile gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelirin (tarım veya ormancılıktan elde edilen gelir dahil) vergileme hakkı, öncelikli olarak gayrimenkulün bulunduğu Akit Devlete bırakılmaktadır.

2 nci fıkra, "gayrimenkul varlık" teriminin tanımına ilişkindir.

3 üncü fıkrada, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımı, kiralanması veya başka bir suretle kullanımından elde edilen gelire 1 inci fıkra hükmünün uygulanacağı belirtilmektedir.

4 üncü fıkra ise, 1 ve 3 üncü fıkra hükümlerinin, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkullardan elde edilen gelire de uygulanacağı öngörülmektedir.

MADDE 7- TİCARİ KAZANÇLAR

Maddenin 1 inci fıkrası, ticari kazancın vergilendirilmesindeki genel prensibi açıklamaktadır. Buna göre ticari kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecektir. Ancak, faaliyetin diğer Akit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülmesi halinde, kazancın sadece bu işyerine atfedilebilen kısmı bu diğer Devlette vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslara ilişkindir. Buna göre, işyeri bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzer teşebbüslerin benzer koşullarda elde etmesi gereken kazanç, söz konusu işyerine atfedilecektir. Böylece, işyeri-merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırmaya gidildiğinde olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesiyle yeni bir vergi matrahı belirlenecek ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancının belirlenmesi sırasında hangi tür giderlerin indirilebileceğine ilişkindir.

4 üncü fıkra, teşebbüs adına sadece mal ve ticari eşya alımında bulunan işyerine, bu faaliyeti dolayısıyla kazanç atfedilemeyeceğine ilişkindir.

5 inci fıkra ise, ticari kazancın, Anlaşmanın diğer maddelerinde belirtilen gelir unsurlarını da kapsamına alması halinde ilgili madde hükümlerini saklı tutmaktadır.

MADDE 8- DENİZ, HAVA VE KARA TAŞIMACILIĞI

1 inci fıkra, bir Akit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafik kapsamına giren türden gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden elde ettiği gelirlerin yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir. Diğer bir ifade ile bu tür kazançlar kaynak Devlette vergiden istisna edilmektedir.

2 nci fıkra, uluslararası trafikte gemi veya uçak işletmeciliğinden elde edilen kazançlara bağlı olarak arızı şekilde elde edilmesi koşulu ile konteynerlerin kullanımından veya kiralanmasından elde edilen kazançların da bu madde de kapsanacağı öngörülmektedir.

3 üncü fıkra ise, 1 inci ve 2 nci fıkra benimsenen prensibin, ortaklık, ortak teşebbüs veya uluslararası faaliyet gösteren bir acenteye iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlar için de geçerli olduğu hükmüne bağlanmıştır.

MADDE 9- BAĞLI TEŞEBBÜSLER

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 11, 12 ve 13 üncü maddelerinde düzenlenen örtülü sermaye ve transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı ile ilgili olan bu maddede, bağlı teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere oranla farklı ticari ilişkilere ve farklı

fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde Akit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, bağlı teşebbüslerin gerekli itinaı göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olan fiyatlardan sapmaları halinde, vergi kaybına uğrayan Akit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda diğer Devletin, kendi mükellefi olan bağlı teşebbüs için yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkra düzenlenmiştir.

MADDE 10- TEMETTÜLER

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgili olup, temettü gelirinin esas itibarıyla temettü gelirini elde edenin mukim olduğu Akit Devlette vergilendirileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkra, temettülerin, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu, yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceği öngörülmektedir. Ancak, temettünün gerçek lehdarı diğer Akit Devletin mukimi ise, alınacak vergi gayrisafi temettü tutarının % 10'unu aşamayacaktır.

3 üncü fıkra, "temettü" teriminin tanımı yapılmaktadır.

4 üncü fıkra, işyeri kazancının 7 nci madde (Ticari Kazançlar) çerçevesinde vergilendirildikten sonra, kalan kazanç üzerinden işyerinin bulunduğu Akit Devlette bu maddenin 2 nci fıkrasına göre de vergilendirilebileceği öngörülmektedir. Bu fıkra, Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 30 uncu maddesinin 6 ncı fıkrasıyla paralellik arz etmektedir.

5 inci fıkra, temettü lehdarının, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu Akit Devlette bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette veya bu diğer Devlette yer alan sabit bir yer vasıtasıyla serbest meslek faaliyetinde bulunması ve söz konusu temettü elde ediş olayı ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması halinde, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmektedir. Bu durumda, ticari kazançla ilişkin 7 nci madde veya serbest meslek kazancına ilişkin 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

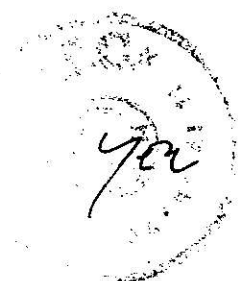
MADDE 11- FAİZ

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesindeki genel ilkeyi belirlemektedir. Buna göre, faizi vergilendirme hakkı lehdarın mukim olduğu Akit Devlete ait olmaktadır.

2 nci fıkra, faizlerin doğduğu Akit Devlete, faizin gayrisafi tutarı üzerinden azami %10 vergi alma hakkı tanınacağı öngörülmektedir.

3 üncü fıkra, Türkiye Hükümeti ile Yemen Hükümetine veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Yemen Merkez Bankasına ödenen faizlerin karşılıklı olarak vergiden istisna edileceği belirtilmektedir.

4 üncü fıkra, "faiz" teriminin kapsamı belirlenmiştir.

5 inci fıkra, faizi elde eden gerçek lehdarın diğer Devlette bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette veya sabit bir yer vasıtasıyla serbest meslek faaliyetinde bulunması ve faizin ödendiği alacak ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması halinde, sözkonusu faizin bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri çerçevesinde değil, ticari kazançla ilişkin 7 nci madde veya serbest meslek faaliyetlerine ilişkin 14 üncü madde hükümleri çerçevesinde vergilendirileceğini öngörmektedir.

6 ncı fıkra, faiz gelirlerinin hangi durumda bir Akit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre, bir Akit Devletin kendisi, politik alt bölümü, mahalli idaresi ya da bu Devletin bir mukimi tarafından ödenen faizin, mukim olunan Akit Devlette elde edildiği kabul edilecektir. Ancak, faiz ödeyen kişinin bir Akit Devlette faiz ödemeye neden olan borçluluk ilişkisiyle bağlantılı bir işyerine veya sabit yere sahip olması durumunda faizin bu işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7 nci fıkra, faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre muvazaa yapabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyen kişi ile faiz lehdarı veya her ikisiyle bir başka kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel ilişkinin olmadığı hallerde, kişiler arasında kararlaştırılan faiz miktarını aşan bir faizin ödenmesi olarak ortaya konmuştur. Bu durumda fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi olan bir faiz olarak nitelendirilmeyip, Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak Akit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

MADDE 12- GAYRİMADDİ HAK BEDELLERİ

1 inci fıkra, vergilemedeki genel ilkeyi belirlemekte ve vergileme hakkını ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanımaktadır.

2 nci fıkra hükmü, gayrimaddi hak bedellerinin elde edildiği Devlete de % 10'u aşmayacak şekilde vergi alma hakkı tanımaktadır.

3 üncü fıkra, gayrimaddi hak bedellerinin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkra, gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarına ait bir işyeri veya sabit yer vasıtasıyla elde edilen gayrimaddi hak bedellerinin indirimli vergi oranına göre değil, ticari kazançla ilişkin 7 nci madde veya serbest meslek faaliyetlerine ilişkin 14 üncü madde hükümlerine göre vergilendirileceği öngörülmektedir.

5 inci ve 6 ncı fıkralarda ise, faizde olduğu gibi gayrimaddi hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazaalı durumlarda nasıl vergilendirileceğine ilişkin özel hükümler yer almaktadır.

MADDE 13- SERMAYE DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

1 inci fıkra, 6 ncı maddede tanımlanan gayrimenkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların, bu varlıkların bulunduğu Akit Devlette vergilendirilebileceği öngörülmektedir.

2 nci fıkrada, bir işyerinin aktifine dahil olan veya serbest meslek faaliyetinin icrasında kullanılan sabit yere ait menkul varlıkların ve bu işyeri veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazançların, bu işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Akit Devlette vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkrada, bir Akit Devlet mukimince uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtaları ile bunların işletilmesine tahsis edilen menkul varlıkların satışından elde edilen kazançların, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

4 üncü fıkrada, bu maddenin diğer fıkralarında sayılanların dışında kalan varlıkların satışından doğan kazançların, bu varlıkları elden çıkaranın mukim olduğu Akit Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir. Ancak, diğer Akit Devlette elde edilen sermaye değer artış kazançlarının iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde elden çıkarılması halinde gelir, elde edildiği kaynak Devlette vergilendirilebilecektir.

MADDE 14- SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ

Maddenin 1 inci fıkrasında, bir Akit Devlet mukiminin serbest meslek hizmetleri veya bağımsız nitelikteki diğer faaliyetlerden elde ettiği gelirin, mukim olunan Devlette vergilendirileceği; ancak, bu mukimin diğer Akit Devlette bulunan sabit bir yeri kullanarak veya herhangi bir oniki aylık dönemde toplam 183 günü aşan bir süre bu diğer Devlette bulunmak suretiyle icra ettiği serbest meslek faaliyetlerinden elde ettiği gelirin, bu diğer Devlette sözkonusu sabit yere atfedilen miktarla ya da bu Devlette bulunulan süre içinde icra edilen hizmet ve faaliyetlerden elde edilen gelirle sınırlı olmak üzere vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

2 nci fıkrada, "serbest meslek faaliyetleri" teriminin tanımı yapılmaktadır.

MADDE 15- BAĞIMLI FAALİYETLER

1 inci fıkrada, bağımlı faaliyetlerin vergilendirilmesine ilişkin genel kural belirtilmektedir. Buna göre, hizmetin diğer Devlette ifa edilmemesi şartıyla, bir Akit Devlet mukimince elde edilen maaş, ücret ve diğer benzeri gelirler mukim olunan Devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, belli şartlarla kaynak Devlete de vergileme yetkisi tanınabilecektir. Ancak sözkonusu kural, bu Anlaşmanın 16, 18, 19 ve 20 inci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Diğer bir ifadeyle, yönetim kurulu üyeleri, emekliler, kamu görevlileri, öğretmenler ve öğrenciler 15 inci maddeye göre değil, kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkrada, ücretin sadece mukim Devlette vergilendirilmesi için hangi şartların bir arada aranması gerektiği belirtilmektedir. Kaynak Devletin vergileme yapabilmesi için, öngörülen bu şartlardan birinin ihlali yeterlidir. Bir başka ifadeyle, diğer Devlette hizmet ifa eden bir Akit Devlet mukiminin bu Devlette ilgili takvim yılı içinde başlayan veya biten herhangi bir oniki aylık dönemde bir veya bir kaç seferde toplam 183 günden fazla kalması veya ücret ödemesinin bu diğer Devletin mukimi olan bir işveren tarafından veya onun adına yapılması ya da sözkonusu ödemenin, işverenin bu diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden kaynaklanması durumunda, elde edilen ücretler kaynak Devlette vergilendirilebilecektir.

3 üncü fıkrada ise, bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkrası hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukimi tarafından uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak veya kara nakil vasıtasında ifa edilen bir hizmet dolayısıyla elde edilen gelirin, teşebbüsün mukim olduğu Akit Devlette vergilendirilebileceği öngörülmektedir.

4 üncü fıkrada ise, bu maddenin bundan önceki hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukimince, 5 inci maddenin 3 üncü fıkrası hükümleri uyarınca diğer Akit Devlette bir işyeri oluşturmayan bir inşaat şantiyesi, yapım veya kurma projesi ile bağlantılı olarak diğer Devlette ifa edilen bir hizmet dolayısıyla elde edilen ücret, maaş ve diğer benzeri gelirlerin yalnızca mukim olunan Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 16- YÖNETİCİLERE YAPILAN ÖDEMELER

Maddede, bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette mukim bir şirketin yönetim kurulu üyesi olması dolayısıyla elde ettiği ücret ve diğer benzeri ödemelerin, bu diğer Akit Devlette vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 17- SANATÇI VE SPORCULAR

1 inci fıkra, bir Akit Devlet mukimi olan sanatçı ve sporcuların işgal konuları ile ilgili şahsi faaliyetlerinden dolayı diğer Akit Devlette elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri diğer Akit Devlette vergilendirilebileceğini hükme bağlamaktadır. Bu çerçevede, serbest meslek faaliyetleri ile bağımlı faaliyetleri (ücretler) düzenleyen 14 ve 15 inci madde hükümleri sanatçı ve sporcular açısından geçerli olmayıp, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yapılacaktır.

2 nci fıkra organizatörlerle ilgili olup, sanatçı ve sporcuların işgal konularıyla ilgili faaliyetlerden doğan gelirin, sanatçı veya sporcuların kendilerine değil de, bir başka gerçek veya tüzel kişi adına tahakkuk etmesi halinde, vergilemenin, faaliyetin icra edildiği Akit Devlette yapılabileceğini öngörmektedir. Ancak böyle bir durumda, ticari kazançların, serbest meslek kazançlarının ve ücretlerin vergilendirilmesini düzenleyen bu Anlaşmanın 7, 14 ve 15 inci madde hükümleri dikkate alınmayıp, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yapılacaktır.

3 üncü fıkra, bir Akit Devlette icra edilen ve diğer Akit Devletin kamusal fonlarından önemli ölçüde desteklenen sanatsal ve sportif faaliyetlerden elde edilen gelirin, faaliyetin icra edildiği Devlette vergiden muaf tutulacağını öngörmektedir.

MADDE 18- EMEKLİ MAAŞLARI

1 inci fıkrada, Anlaşmanın 19 uncu maddesinin 2 nci fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, geçmiş çalışmalar karşılığında ödenen emekli maaşları ve diğer benzeri gelirler ile düzenli ödemelerin yalnızca bunları elde edenin mukim olduğu Akit Devlette vergilendirileceği hükmü öngörülmektedir.

2 nci fıkrada ise, bir Akit Devlet ya da politik alt bölümlerinden biri tarafından ödenen emekli maaşları ve ömür boyu sağlanan düzenli ödemeler ile şahsi kaza sigortası kapsamında

ya

yapılan diğer düzenli ya da arzi ödemelerin de yalnızca mukim olunan Devlette vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 19- KAMU GÖREVİ

1 inci fıkıradaki, bir Akit Devlete, politik alt bölümüne veya mahalli idaresine verilen hizmetler karşılığında bu Devlet, alt bölüm veya idare tarafından ödenen ve emekli maaşı dışında kalan ücret, maaş ve diğer benzeri ödemelerin, yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir. Ancak, hizmet diğer Devlette ifa edildiğinde ve gelir elde eden bu Devletin bir mukimi olduğunda, bu kişinin, aynı zamanda bu Devletin vatandaşı olması veya yalnızca söz konusu hizmeti ifa etmek için bu Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması şartıyla, elde edilen gelirler yalnızca bu diğer Devlette vergilendirilecektir.

2 nci fıkrada, bir Akit Devletin kendisine, politik bölümüne veya mahalli idaresine verilen hizmetler karşılığında, bu Devletin kendisi, politik alt bölümü veya idaresi tarafından ya da bunlarca oluşturulan fonlardan ödenen emekli maaşlarının yalnızca bu Devlette vergilendirileceği; bununla beraber gerçek kişinin diğer Akit Devletin bir mukimi ve vatandaşı olması halinde, sözkonusu emekli maaşının yalnızca diğer Akit Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

3 üncü fıkrada ise, kamu iktisadi kuruluşlarında çalışanlar açısından bu madde hükmünün değil, 15, 16, 17 ve 18 inci madde hükümlerinin geçerli olacağı öngörülmektedir.

MADDE 20- ÖĞRETMENLER VE ÖĞRENCİLER

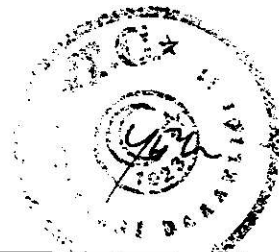
1 inci fıkra, öğrenci veya stajyerlerin öğrenim veya mesleki eğitimde bulundukları Devlette yararlanacakları vergi istisnasının sınırlarını belirlemektedir. Buna göre, öğrenci ve stajyerler yalnızca geçim, öğrenim veya mesleki eğitim masraflarını karşılamak üzere bulundukları Devletin dışındaki kaynaklardan yapılan ödemeler dolayısıyla öğrenim gördükleri veya staj yaptıkları Akit Devlette vergiye tabi tutulmayacaklardır.

2 nci fıkrada, öğrenci ve stajyerler için öngörülen hükme benzer bir hüküm öğretmen ve öğretim üyeleri için de öngörülmektedir. Buna göre öğretmen ve öğretim üyelerinin iki yılı aşmayan bir süre içinde, diğer Devlette yapmış oldukları öğretim veya araştırma karşılığında bulundukları Devletin dışındaki kaynaklardan elde ettikleri gelirlerin bu diğer Devlette vergiden istisna edileceği hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkırdaki işe, bir Akit Devletin vatandaşı olup, diğer Akit Devlette öğrenim veya mesleki eğitim amacıyla bir takvim yılı içinde 183 günü aşmayacak şekilde hizmet ifa eden bir öğrenci veya stajyerin elde ettiği ücretin diğer Devlette vergilendirilmeyeceği öngörülmektedir.

MADDE 21- DİĞER GELİRLER

Maddede, nerede doğarsa doğsun, bir Akit Devlet mukimi tarafından elde edilen ve Anlaşmanın bundan önceki maddelerinde kavranmayan gelir unsurlarının, geliri elde eden kişinin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

MADDE 22- ÇİFTE VERGİLENDİRMENİN ÖNLENMESİ

Madde çifte vergilendirmenin önlenmesi ile ilgilidir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, bir Akit Devlet mukiminin, bu Anlaşma hükümleri çerçevesinde diğer Akit Devlette vergilendirilebilen bir gelir elde etmesi durumunda, sözkonusu gelir için ilk bahsedilen Devlette hesaplanan vergiden, diğer Devlette ödediği vergiyi mahsup edebileceği; ancak bu mahsubun, mahsuptan önce bu gelir için ilk bahsedilen Devlette hesaplanan vergi miktarını aşmayacağı belirtilmektedir.

2 nci fıkra, bir Akit Devlet mukiminin, Anlaşmaya uygun olarak o Devlette vergiden istisna bir gelir elde etmesi halinde mukimin geriye kalan geliri hesaplanırken, istisna edilen gelirin de dikkate alınabileceği belirtilmektedir.

MADDE 23- AYRIM YAPILMAMASI

Maddenin 1 inci fıkrasında, bir Akit Devletin vatandaşlarının, diğer Akit Devlette, o Devletin aynı koşullara sahip vatandaşlarına kıyasla daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacağı öngörülmektedir.

2 nci fıkra, 10 uncu maddenin 4 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyerinin, bu diğer Devletin aynı faaliyetlerini yürüten teşebbüslerine kıyasla daha ağır bir vergilemeye tabi tutulmayacakları öngörülmektedir.

3 üncü fıkra, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (Bağlı Teşebbüsler) 1 inci fıkrası, 11 inci maddesinin (Faiz) 7 nci fıkrası veya 12 nci maddesinin (Gayrimaddi Hak Bedelleri) 6 ncı fıkrası hükümlerinin uygulanacağı haller hariç olmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsünün vergi matrahı belirlenirken diğer Akit Devlet mukimine ödenen faiz, gayrimaddi hak bedeli ve diğer ödemelerin, ilk bahsedilen Devletin mukimine ödenmiş gibi gider olarak indirilebileceği hükme bağlanmaktadır.

4 üncü fıkra, ayırım yapmama prensibinin, bir Akit Devletin bir veya bir kaç mukimi tarafından doğrudan veya dolaylı olarak, kısmen ya da tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen diğer Akit Devlet teşebbüsleri için de geçerli olduğu belirtilmektedir.

5 inci fıkra, Akit Devletlerin kendi mukimlerine şahsi veya ailevi durumları dolayısıyla uyguladıkları şahsi indirimler ile vergi ve matrah indirimlerini, diğer Devletin mukimlerine de uygulamak zorunda olmadıkları belirtilmektedir.

MADDE 24- KARŞILIKLI ANLAŞMA USULÜ

Maddenin ilk iki fıkrası, bir kişinin, taraf Devletlerden herhangi birinin veya her ikisinin işlemlerinin, kendisi açısından bu Anlaşma hükümlerine uygun olmayan sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine varması halinde sorunun nasıl çözümleneceğini hükme bağlamaktadır.

1 inci fıkraya göre, bu kişi durumunu Akit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen çözüm yollarıyla bağılı kalmaksızın, mukim olduğı Akit Devletin yetkili makamına veya durumunun 23 üncü maddenin 1 inci fıkrasına uygun olması halinde vatandaşı olduğı Akit Devletin yetkili makamına Anlaşma hükümlerine aykırı düşen bir vergilemeyle sonuçlanan eylemin ilk bildiriminden itibaren üç yıl içerisinde başvurabilecektir.

2 nci fıkrada, kendisine başvuruda bulunulan yetkili makam sorunu kendi çözemezse, diğeri Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret sarfedeceğı belirtilmektedir.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından kaynaklanan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri, 4 üncü fıkrada ise karşılıklı anlaşmanın ne şekilde yapılacağı hükme bağlanmıştır.

MADDE 25- BİLGİ DEĞİŞİMİ

Bu Anlaşmanın uygulanabilmesi için, iki Akit Devletin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Maddede, Akit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceğı ve bilgi değişiminin sınırları ele alınmıştır.

MADDE 26- DİPLOMAT HÜVİYETİNDEKİ MEMURLAR VE KONSOLOSLUK MEMURLARI

Bu maddede, diplomat hüviyetindeki memurlar veya konsolosluk memurlarının Devletler hukukunun genel kurallarına veya özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları vergi ayrıcalıklarının bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceğı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 27- TAHSİLATTA YARDIMLAŞMA

1 inci fıkrada, Akit Devletlerin, vergilere bağılı faiz, masraf ve ekler ile cezai nitelik arzetmeyen para cezaları dahil olmak üzere Anlaşmada kavranan vergilerin tahsilatında birbirlerine yardım edecekleri hükme bağlanmaktadır.

2 nci fıkrada, vergilerin zamanında tahsil edilebilmesini teminen, sözkonusu talebin, talepte bulunan Devletin mevzuatınca öngörülen dokümanlarla birlikte yapılması gerektiğı belirtilmektedir.

3 üncü fıkrada, talepte bulunan Akit Devletin yetkili makamının talebi üzerine, diğeri Akit Devletin yetkili makamının kendi Devletinde yukarıda bahsedilen vergilerin tahsiline uygulanan kanun ve yönetmelik hükümlerini de dikkate almak suretiyle, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ve talepte bulunan Devletin tahsil edilebilir hale gelmiş olan vergi alacaklarının tahsilini sağlayacağı öngörülmektedir. Ancak, bu alacaklar talepte bulunan Devlette hiçbir öncelik kazanmayacak ve bu Devlet, kendi mevzuatının izin vermediğı hiçbir icrai tedbiri alma yükümlülüğü altında tutulmayacaktır.

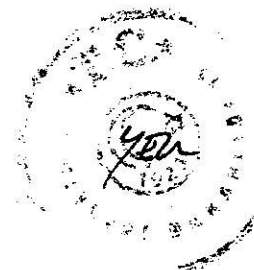
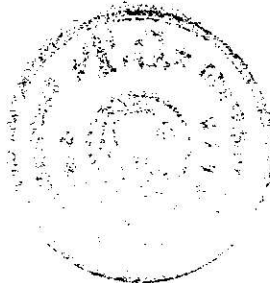
4 üncü fıkrada ise, bilgi değişimine ilişkin 25 inci maddenin 1 inci fıkrası hükümlerinin talepte bulunulan Devletin yetkili makamına bu maddenin bundan önceki fıkralarının uygulanması dolayısıyla sunulan tüm bilgilerle ilgili olarak da aynı şekilde uygulanacağı öngörülmektedir.

MADDE 28- YÜRÜRLÜĞE GİRME

Maddede, Anlaşmanın ne zaman yürürlüğe gireceği ve vergiler açısından ne zaman hüküm ifade edeceği belirtilmiştir. Buna göre, Anlaşma Akit Devletlerden her birinin, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için kendi iç mevzuatlarında öngörülen işlemlerin tamamlandığını birbirlerine bildirmelerini müteakip, bu bildirimlerin sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girecek ve Anlaşma yürürlüğe girdiği yılı izleyen yılın Ocak ayının birinci gününden itibaren hüküm ifade edecektir.

MADDE 29- YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

Madde, Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağını belirtmekte, fesih usulünü açıklamakta ve fesih halinin her iki Akit Devlette hangi vergilendirme dönemleri için hüküm ifade edeceğini belirlemektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
YEMEN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE
ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME
ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE
YEMEN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

Gelir üzerinden alınan vergilerde çifte vergilendirmeyi önleyen bir Anlaşma yapmak isteğiyle

AŞAĞIDAKİ ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

Madde 1 KAPSANAN KİŞİLER

Bu Anlaşma, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

Madde 2 KAVRANAN VERGİLER

1. Bu Anlaşma, ne şekilde alındığına bakılmaksızın, bir Akit Devlet veya politik alt bölümleri ya da mahalli idareleri adına gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacaktır.

2. Menkul veya gayrimenkul varlıkların devrinden doğan kazançlara uygulanan vergiler ile teşebbüsler tarafından ödenen ücret veya maaşların toplam tutarı üzerine uygulanan vergiler dahil olmak üzere, toplam gelir veya gelirin unsurları üzerinden alınan tüm vergiler, gelirden alınan vergiler olarak kabul edilecektir.

3. Anlaşmanın uygulanacağı şu anda geçerli olan vergiler özellikle:

a) Türkiye’de:

- i) gelir vergisi;
- ii) kurumlar vergisi;

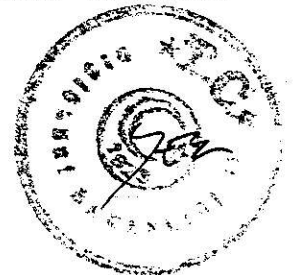
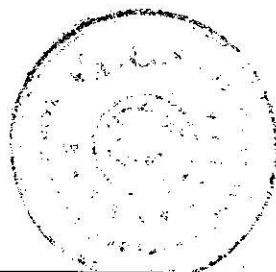
(Bundan böyle “Türk vergisi” olarak bahsedilecektir)

b) Yemen’de:

- i) gayrimenkul gelirleri üzerinden alınan gayrimenkul vergisi,
- ii) gerçek kişilerden alınan ticari ve sınai kazanç vergisi ,
- iii) tüzel kişilerden (şirketlerden) alınan ticari ve sınai kazanç vergisi,
- iv) bağımsız ve diğer ticari olmayan işlerden alınan vergi,
- v) ücret, maaş ve benzerlerinden alınan vergi

(Bundan böyle “Yemen vergisi” olarak bahsedilecektir).

4. Anlaşma aynı zamanda, Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine uygulanan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilere de uygulanacaktır. Akit Devletlerin yetkili makamları, ilgili vergi mevzuatlarında yapılan önemli değişiklikleri birbirlerine bildireceklerdir.

Madde 3

GENEL TANIMLAR

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, metin aksini gerektirmedikçe:

- a) i) "Türkiye" terimi, adalar dahil Türkiye topraklarını, karasularını ve üzerindeki hava sahasını, bunun yanı sıra uluslararası hukuka uygun olarak doğal kaynakların aranması, işletilmesi ve korunması amacıyla, üzerinde Türkiye'nin yargı yetkisi veya egemenlik haklarına sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder;
- ii) "Yemen" terimi, adalar dahil Yemen topraklarını, karasularını ve üzerindeki hava sahasını, bunun yanı sıra uluslararası hukuka uygun olarak doğal kaynakların aranması, işletilmesi ve korunması amacıyla, üzerinde Yemen'in yargı yetkisi veya egemenlik haklarına sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder;
- b) "Bir Akit Devlet " ve " diğer Akit Devlet " terimleri, metnin gereğine göre Türkiye veya Yemen anlamına gelir;
- c) "Vergi" terimi, bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde kavranan herhangi bir vergi anlamına gelir;
- d) "Kişi" terimi, bir gerçek kişiyi, bir şirketi ve kişilerin oluşturduğu diğer bir oluşumu kapsar; .
- e) "Şirket" terimi, herhangi bir kurum veya vergileme yönünden kurum olarak muamele gören herhangi bir kuruluş anlamına gelir;
- f) "Kanuni merkez" terimi, Türk Ticaret Kanunu veya Yemen Kanunlarına göre tescil edilen kayıtlı merkez anlamına gelir;
- g) "Vatandaş" terimi:
 - i) bir Akit Devletin vatandaşlığına sahip herhangi bir gerçek kişiyi;
 - ii) bir Akit Devlette yürürlükte olan mevzuata göre statü kazanan herhangi bir tüzel kişiliği, ortaklığı veya derneğiifade eder;
- h) "Bir Akit Devletin teşebbüsü" ve "diğer Akit Devletin teşebbüsü" terimleri sırasıyla, bir Akit Devletin mukimi tarafından işletilen bir teşebbüs ve diğer Akit Devletin mukimi tarafından işletilen bir teşebbüs anlamına gelir;

i) "Yetkili makam" terimi:

- i) Türkiye'de, Maliye Bakanı'nı veya yetkili temsilcisini; ve
- ii) Yemen'de, Maliye Bakanı'nı veya onun yetkili temsilcisini ifade eder.

j) "Uluslararası trafik" terimi, yalnızca diğer Akit Devletin sınırları içinde gerçekleştirilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliği hariç olmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsü tarafından gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletilerek yapılan her türlü taşımacılığı ifade eder;

2. Bu Anlaşmanın bir Akit Devlet tarafından herhangi bir tarihte uygulanmasına ilişkin olarak, Anlaşmada tanımlanmamış herhangi bir terim, metin aksini gerektirmedikçe, Anlaşmanın uygulanacağı vergiler bakımından, o tarihte bu Devletin mevzuatında öngörülen anlamı taşıyacak ve bu Devletin yürürlükteki vergi mevzuatında yer alan herhangi bir anlam, bu Devletin diğer mevzuatında bu terime verilen anlama göre üstünlük taşıyacaktır.

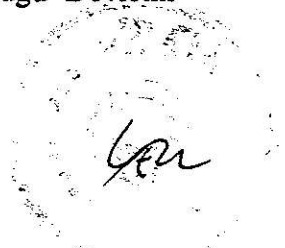
Madde 4

MUKİM

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, "bir Akit Devletin mukimi" terimi, bu Devlet, herhangi bir politik alt bölümü veya mahalli idaresi dahil olmak üzere, o Devletin mevzuatı gereğince ev, ikametgah, kanuni merkez, yönetim yeri veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle orada vergi mükellefiyeti altına giren kişi anlamına gelir. Bununla birlikte bu terim, yalnızca o Devletteki kaynaklardan elde edilen gelir nedeniyle orada vergiye tabi tutulan herhangi bir kişiyi kapsamaz.

2. 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla bir gerçek kişi her iki Akit Devletin de mukimi olduğunda, bu kişinin durumu aşağıdaki şekilde belirlenecektir:

- a) Bu kişi, yalnızca daimi olarak kalabileceği bir evin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir. Eğer kişinin her iki Devlette de daimi olarak kalabileceği bir evi varsa, bu kişi, yalnızca kişisel ve ekonomik ilişkilerinin daha yakın olduğu Devletin mukimi kabul edilecektir (hayati menfaatlerin merkezi);
- b) Eğer kişinin hayati menfaatlerinin merkezinin yer aldığı Devlet saptanamazsa veya her iki Devlette de daimi olarak kalabileceği bir evi yoksa, bu kişi yalnızca kalmayı adet edindiği evin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir;

- c) Eğer kişinin her iki Devlette de kalmayı adet edindiği bir ev varsa veya her iki Devlette de böyle bir ev söz konusu değilse, bu kişi yalnızca vatandaşı olduğu Devletin mukimi kabul edilecektir;
- d) Eğer kişi her iki Devletin de vatandaşı ise veya her iki Devletin de vatandaşı değilse, Akit Devletlerin yetkili makamları sorunu karşılıklı anlaşmayla çözeceklerdir.

3. Gerçek kişi dışındaki bir kişi, 1 inci fıkra hükümleri dolayısıyla her iki Akit Devletin de mukimi olduğunda, bu kişi yalnızca kanuni merkezinin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir.

Madde 5

İşYERİ

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından "işyeri" terimi, bir teşebbüsün işinin tamamen veya kısmen yürütüldüğü işe ilişkin sabit bir yer anlamına gelir.

2. "işyeri" terimi özellikle şunları kapsamına alır:

- a) Yönetim yeri;
- b) şube;
- c) Büro;
- d) Fabrika;
- e) Atölye;
- f) iftlik veya plantasyon ve
- g) Maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal kaynakların çıkarıldığı diğer herhangi bir yer.

3. Bir inşaat şantiyesi, yapım veya kurma projesi yalnızca on iki ayı aşması durumunda bir işyeri oluşturur.

4. Bu maddenin daha önceki hükümlerine bakılmaksızın, "işyeri" teriminin aşağıdaki hususları kapsamadığı kabul edilecektir:

- a) Tesislerin, teşebbüse ait malların veya ticari eşyanın yalnızca depolanması, teşhiri veya teslimi amacıyla kullanılması;
- b) Teşebbüse ait mal veya ticari eşya stoklarının yalnızca depolama, teşhir veya teslim amacıyla elde tutulması;

- c) Teşebbüse ait mal veya ticari eşya stoklarının, yalnızca bir başka teşebbüse işlettirilmesi amacıyla elde tutulması;
- d) İşe ilişkin sabit bir yerin yalnızca teşebbüse mal veya ticari eşya satın alma veya bilgi toplama amacıyla elde tutulması;
- e) İşe ilişkin sabit bir yerin teşebbüs için yalnızca hazırlayıcı veya yardımcı karakter taşıyan diğerk herhangi bir için yürütülmesi amacıyla elde tutulması;
- f) İşe ilişkin sabit bir yerin, işe ilişkin sabit yerdeki bütün bu faaliyetlerin bir arada yürütülmesi sonucunda oluşan faaliyetin hazırlayıcı veya yardımcı karakterde olması şartıyla, yalnızca a) ila e) bentlerinde bahsedilen faaliyetleri bir arada yürütmek için elde tutulması.

5. 1 inci ve 2 nci fıkraya hükümlerine bakılmaksızın, -7 nci fıkranın uygulanacağı bağımsız nitelikteki bir acente dışında- bir kişi bir Akit Devlette, bir teşebbüs adına hareket eder ve bu teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olup, bu yetkisini alışlagelmiş şekilde kullanırsa, bu kişinin faaliyetleri 4 üncü fıkrada belirtilen ve işe ilişkin sabit bir yerden yapılması durumunda bu fıkraya hükümlerine göre bu yeri işyeri haline getirmeyen nitelikteki faaliyetlerle sınırlı olmadıkça, bu teşebbüs, bu Devlette, söz konusu kişinin teşebbüs için gerçekleştirdiğı her türlü faaliyet dolayısıyla bir işyerine sahip kabul edilecektir.

6. Bu maddenin önceki hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devletin sigortacılık teşebbüsü, reasürans hariç, diğerk Akit Devlet topraklarında, 7 nci fıkranın kapsamına giren bağımsız statüdeki bir acente hariç olmak üzere, bir kişi vasıtasıyla prim tahsil eder veya risk sigortası yaparsa, bu diğerk Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir.

7. Bir Akit Devlet teşebbüsü, diğerk Akit Devlette, işlerini yalnızca kendi faaliyetlerine olağan şekilde devam eden bir komisyoncu, genel komisyon acentesi veya bağımsız statüde diğerk herhangi bir acente vasıtasıyla yürüttüğü için bu diğerk Devlette bir işyerine sahip kabul olunmayacaktır.

8. Bir Akit Devletin mukimi olan bir şirket, diğerk Akit Devletin mukimi olan veya bu diğerk Devlette ticari faaliyette bulunan (bir işyeri vasıtasıyla veya diğerk bir şekilde) bir şirketi kontrol eder ya da onun tarafından kontrol edilirse, bu durum şirketlerden birini diğerkinin işyeri durumuna getirmeyecektir.

Madde 6

GAYRİMENKUL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

1. Bir Akit Devlet mukiminin diğerk Akit Devlette bulunan gayrimenkul varlıklardan elde ettiğı gelir (tarım veya ormancılıktan elde edilen gelir dahil), bu diğerk Devlette vergilendirilebilir.

2. "Gayrimenkul varlık" terimi, söz konusu varlığın bulunduğu Akit Devletin mevzuatına göre tanımlanacaktır. Terim her halükarda, gayrimenkul varlığa müteferri varlıkları, tarım (balık üretimi ve yetiştiriciliği dahil) ve ormancılıkta kullanılan araçları ve hayvanları, genel hukuk hükümlerinin uygulanacağı gayrimenkul mülkiyetine ilişkin hakları, gayrimenkul intifa haklarını ve maden ocaklarının, kaynakların ve diğer doğal kaynakların işletilmesi veya işletme hakkı karşılığında doğan sabit ya da değişken ödemeler üzerindeki hakları kapsayacak; gemiler, vapurlar ve uçaklar gayrimenkul varlık olarak kabul edilmeyecektir.

3. 1 inci fıkra hükümleri, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanmasından veya diğer herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelire uygulanacaktır.

4. 1 inci ve 3 üncü fıkra hükümleri aynı zamanda, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelire de uygulanacaktır.

Madde 7

TİCARİ KAZANÇLAR

1. Bir Akit Devlet teşebbüsüne ait kazanç, söz konusu teşebbüs diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla orada ticari faaliyette bulunmadıkça, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir. Eğer teşebbüs yukarıda bahsedilen şekilde ticari faaliyette bulunursa, teşebbüsün kazançları yalnızca işyerine atfedilebilen miktarla sınırlı olmak üzere bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. 3 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsü diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla orada ticari faaliyette bulunduğu, her iki Akit Devlette de bu işyerine atfedilecek kazanç, bu işyeri aynı veya benzer koşullar altında, aynı veya benzer faaliyetlerde bulunan ayrı ve bağımsız bir teşebbüs olsaydı ve işyerini oluşturduğu teşebbüsten tamamen bağımsız bir nitelik kazansaydı ne kazanç elde edecek ise aynı miktarda bir kazanç olacaktır.

3. Bir işyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka yerde yapılan, yönetim ve genel idare giderleri de dahil olmak üzere işyerinin amaçlarına uygun olan giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir.

4. Bir işyerine, bu işyeri tarafından teşebbüs adına yalnızca mal veya ticari eşya satın alınması dolayısıyla hiç bir kazanç atfedilmeyecektir.

5. Kazanç, bu Anlaşmanın diğer maddelerinde ayrı olarak düzenlenen gelir unsurlarını da kapsamına aldığında, o maddelerin hükümleri bu madde hükümlerinden etkilenmeyecektir.

Madde 8

DENİZ, HAVA VE KARA TAŞIMACILIĞI

1. Bir Akit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte gemi, uçak veya kara nakil vasıtası işletmeciliğinden elde ettiği kazançlar, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecektir.

2. Bu maddenin amaçları bakımından, bir Akit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte gemi veya uçak işletmeciliğinden elde ettiği kazançları, 1 inci fıkra hükümlerinin uygulanacağı kazançlara bağlı olarak, arızı şekilde elde edilmesi koşulu ile konteynerlerin kullanımından veya kiralanmasından elde edilen kazançları da kapsayacaktır.

3. Bu maddenin 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri aynı zamanda, bir ortaklığa, bir ortak teşebbüse veya uluslararası işletilen bir acenteye iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlara da uygulanacaktır.

Madde 9

BAĞLI TEŞEBBÜSLER

1. a) Bir Akit Devlet teşebbüsü doğrudan veya dolaylı olarak diğer Akit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında; veya

b) Aynı kişiler doğrudan veya dolaylı olarak bir Akit Devlet teşebbüsünün ve diğer Akit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında

ve her iki halde de, iki teşebbüs arasındaki ticari veya mali ilişkilerde oluşan veya oluşturulan koşullar, bağımsız teşebbüsler arasında oluşması gereken koşullardan farklılaştığında, bu teşebbüslerden birisinde olması gereken, fakat bu koşullar nedeniyle kendini göstermeyen kazanç, o teşebbüsün kazancına eklenebilir ve buna göre vergilendirilebilir.

2. Bir Akit Devletin kendi teşebbüsünün kazancına dahil edip ona göre vergilendirdiği kazanç, diğer Akit Devlette vergilendirilen diğer Devletin teşebbüsünün kazancını içermesi ve aynı zamanda iki bağımsız teşebbüs arasında olması gereken koşullar göz önünde tutularak ilk bahsedilen Devletçe sonradan yapılan hesaplamalar sonucunda belirlenen kazanç olması durumunda, diğer Devlet bu belirlemenin yerinde

olduğu kanaatine varırsa, söz konusu kazanç üzerinden aldığı verginin miktarında gerekli düzeltmeleri yapacaktır. Bu düzeltme yapılırken, bu Anlaşmanın diğer hükümleri göz önünde tutulacak ve gerektiğinde Akit Devletlerin yetkili makamları birbirlerine danışacaklardır.

Madde 10 TEMETTÜLER

1. Bir Akit Devletin mukimi olan bir şirket tarafından diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen temettüler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber söz konusu temettüler, aynı zamanda temettü ödemesini yapan şirketin mukim olduğu Akit Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, temettünün gerçek lehdarı diğer Akit Devletin mukimi ise, bu şekilde alınacak vergi gayrisafi temettü tutarının % 10 unu aşmayacaktır:

3. Bu maddede kullanılan "temettü" terimi, hisse senetlerinden, intifa senetlerinden veya intifa haklarından, kurucu hisse senetlerinden veya alacak niteliğinde olmayıp kazançla katılmayı sağlayan diğer haklardan elde edilen gelirler ile dağıtım yapan şirketin mukim olduğu Devletin mevzuatına göre, vergileme yönünden hisse senetlerinden elde edilen gelirle aynı muameleyi gören diğer şirket haklarından elde edilen gelirler ile yatırım fonu ve yatırım ortaklığından elde edilen gelirleri ifade eder.

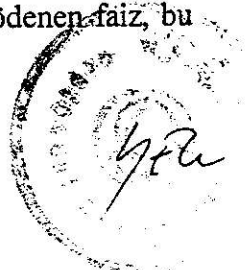
4. Diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunan bir Akit Devlet şirketinin kazancı, 7 nci maddeye göre vergilendirildikten sonra, kalan kısım üzerinden işyerinin bulunduğu Akit Devlette bu maddenin 2 nci fıkrasına uygun olarak vergilendirilebilir.

5. Bir Akit Devlet mukimi olan temettünün gerçek lehdarı, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla orada ticari faaliyette bulunursa veya bu diğer Devlette yer alan sabit bir yer vasıtasıyla orada serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve söz konusu temettü elde ediş olayı ile bu işyeri veya sabit yer arasında önemli bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda, olayın mahiyetine göre 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 11

FAİZ

1. Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen faiz, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber bu faiz, elde edildiği Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir, ancak, faizin gerçek lehdarı diğer Akit Devletin bir mukimi ise bu şekilde alınacak vergi faizin gayrisafi tutarının yüzde 10 unu aşmayacaktır.

3. 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın:

- a) Yemen'de doğan ve Türkiye Hükümetine veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na ödenen faizler Yemen vergisinden istisna olacaktır,
- b) Türkiye'de doğan ve Yemen Hükümetine veya Yemen Merkez Bankası'na ödenen faizler Türk vergisinden istisna olacaktır.

4. Bu maddede kullanılan "faiz" terimi, ipotek garantisine bağlı olsun olmasın veya borçlunun kazancına katılma hakkını tanısin tanımasın, her nevi alacaktan doğan gelirleri ve özellikle, kamu menkul kıymetleri ile tahvil veya borç senetlerinden elde edilen gelirleri ifade eder.

5. Bir Akit Devlet mukimi olan faizin gerçek lehdarı, faizin elde edildiği diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla orada ticari faaliyette bulunursa veya bu diğer Devlette yer alan sabit bir yer vasıtasıyla orada serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve söz konusu faizin ödendiği alacak ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda, olayına göre, 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bir Akit Devletin kendisi, bir politik alt bölümü, bir mahalli idaresi ya da bu Devletin bir mukimi tarafından ödenen faizin, o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, faiz ödeyen kişi, bir Akit Devletin mukimi olsun veya olmasın, bir Akit Devlette faiz ödemeye neden olan borçluluk ilişkisiyle bağlantılı bir işyerine veya sabit yere sahip olduğunda ve faiz bu işyeri veya sabit yerden kaynaklandığında, söz konusu faizin, işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

7. Ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında var olan özel ilişki nedeniyle, alacak karşılığında ödenen faizin miktarı, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ile gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak faiz miktarını aştığında, bu madde hükümleri yalnızca en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilave ödeme kısmı, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Akit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

Madde 12**GAYRİMADDİ HAK BEDELLERİ**

1. Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddi hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, söz konusu gayrimaddi hak bedelleri elde edildikleri Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı diğer Akit Devletin bir mukimi ise, bu şekilde alınacak vergi gayrimaddi hak bedelinin gayrisafi tutarının yüzde 10 unu aşmayacaktır.

3. Bu maddede kullanılan "gayrimaddi hak bedelleri" terimi, sinema filmleri ile radyo ve televizyon kayıtları dahil olmak üzere edebi, sanatsal veya bilimsel her nevi telif hakkının, her nevi patentin, alameti farikanın, desen veya modelin, planın, gizli formül veya üretim yönteminin kullanımı veya kullanım hakkı karşılığında veya sınai, ticari veya bilimsel tecrübeye dayalı bilgi birikimi karşılığında yapılan her türlü ödemeyi ifade eder.

4. Bir Akit Devletin mukimi olan gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı, söz konusu bedelin elde edildiği diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla orada ticari faaliyette bulunursa veya bu diğer Devlette yer alan sabit bir yer vasıtasıyla orada serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve söz konusu bedelin ödendiği hak veya varlık ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda, olayına göre, 7 nci veya 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

5. Bir Akit Devletin kendisi, bir politik alt bölümü, bir mahalli idaresi veya bu Devletin bir mukimi tarafından ödenen gayrimaddi hak bedelinin o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, gayrimaddi hak bedelini ödeyen kişi bir Akit Devletin mukimi olsun veya olmasın, bir Akit Devlette gayrimaddi hak bedelini ödemeye neden olan hak veya varlık ile bağlantılı bir işyerine veya sabit bir yere sahip olduğunda ve gayrimaddi hak bedeli bu işyerinden veya sabit yerden kaynaklandığında, söz konusu gayrimaddi hak bedelinin işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır.

6. Ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında var olan özel ilişki nedeniyle, kullanım, hak veya bilgi karşılığında ödenen gayrimaddi hak bedelinin miktarı böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ile gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu maddenin hükümleri yalnızca en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilave ödeme kısmı, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Akit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

Madde 13**SERMAYE DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI**

1. Bir Akit Devlet mukimince, diğer Akit Devlette yer alan ve 6 ncı maddede belirtilen gayrimenkul varlıkların elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyerinin ticari varlığına dahil menkul varlıkların veya bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette serbest meslek faaliyeti icra etmek üzere kullandığı sabit bir yere ait menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, bu işyerinin (yalnız veya tüm teşebbüsle birlikte) veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazanç da dahil olmak üzere, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

3. Bir Akit Devlet mukimi tarafından uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarının veya söz konusu gemi, uçak veya kara nakil vasıtalarının işletilmesiyle ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecektir.

4. 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda belirtilenlerin dışında kalan herhangi bir varlığın elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar, yalnızca elden çıkaranın mukim olduğu Akit Devlette vergilendirilecektir. Bununla beraber, diğer Akit Devlette elde edilen ve bundan önceki cümlede bahsedilen sermaye değer artış kazançları, iktisap ve elden çıkarma arasındaki süre bir yılı aşmadığı takdirde diğer Akit Devlette vergilendirilebilecektir.

Madde 14**SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ**

1. Bir Akit Devlet mukiminin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız nitelikteki diğer faaliyetleri dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir. Bununla beraber, söz konusu gelir eğer:

- a) bu kişi, faaliyetlerini icra etmek için diğer Akit Devlette düzenli olarak kullanabileceği sabit bir yere sahip ise, yalnızca bu sabit yere atfedilebilen gelir bu Akit Devlette vergilendirilebilir; veya
- b) bu kişi, bu diğer Devlette herhangi bir oniki aylık dönemde toplamda 183 günü aşan bir süre (veya sürelerde) kalırsa, yalnızca bu diğer Devlette icra ettiği faaliyetlerden elde ettiği gelir bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. "Serbest meslek faaliyetleri" terimi, özellikle bağımsız olarak yürütülen bilimsel, edebi, sanatsal, eğitici veya öğretici faaliyetleri, bunun yanısıra doktorların, avukatların, mühendislerin, mimarların, dişçilerin ve muhasebecilerin bağımsız faaliyetlerini kapsamına alır.

Madde 15

BAĞIMLI FAALİYETLER

1. 16, 18, 19 ve 20 nci madde hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukiminin bir hizmet dolayısıyla elde ettiği ücret, maaş ve diğer benzeri gelirler, bu hizmet diğer Akit Devlette ifa edilmedikçe, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir. Hizmet diğer Devlette ifa edilirse, buradan elde edilen gelir bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

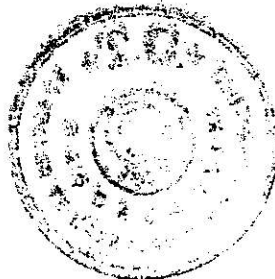
2. 1 inci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette ifa ettiği bir hizmet dolayısıyla elde ettiği gelir, eğer:

- a) Gelir elde eden kişi, diğer Devlette ilgili takvim yılı içinde başlayan veya biten herhangi bir oniki aylık dönemde bir veya birkaç seferde toplamda 183 günü aşmamak üzere kalırsa, ve
- b) Ödeme, diğer Devletin mukimi olmayan bir işveren tarafından veya böyle bir işveren adına yapılırsa, ve
- c) Ödeme, işverenin diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden kaynaklanmazsa,

yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir.

3. 1 inci ve 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukimi tarafından uluslararası trafikte işletilen bir gemi, uçak veya kara nakil vasıtasında ifa edilen bir hizmet dolayısıyla elde edilen gelir, teşebbüsün mukim olduğu Akit Devlette vergilendirilebilir.

4. Bu maddenin bundan önceki hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukimi olan bir gerçek kişi tarafından, bir inşaat şantiyesi, yapım veya kurma projesi ile bağlantılı olarak diğer Akit Devlette ifa edilen bir hizmet dolayısıyla elde edilen ücret, maaş ve diğer benzeri gelirler, söz konusu faaliyetler 5 inci maddenin 3 üncü fıkrası uyarınca bir işyeri sayılmıyorsa yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir.

Madde 16**YÖNETİCİLERE YAPILAN ÖDEMELER**

Bir Akit Devlet mukiminin, diğer Akit Devletin mukimi olan bir şirketin yönetim kurulu üyesi olması dolayısıyla elde ettiği yönetici ücreti ve diğer benzeri ödemeler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

Madde 17**SANATÇI VE SPORCULAR**

1. 14 ve 15 inci maddelerin hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukimi olan tiyatro, sinema, radyo veya televizyon sanatçısı gibi bir sanatçının veya bir müzisyenin veya bir sporcunun diğer Akit Devlette icra ettiği şahsi faaliyetleri dolayısıyla elde ettiği gelirler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bir sanatçının ya da sporcunun icra ettiği şahsi faaliyetlerden doğan gelir, sanatçının veya sporcunun kendisi adına değil de bir başkası adına tahakkuk ederse, söz konusu gelir 7, 14 ve 15 inci maddelerin hükümlerine bakılmaksızın, sanatçı ya da sporcunun faaliyetlerinin icra edildiği Akit Devlette vergilendirilebilir.

3. Bir sanatçı ya da sporcunun bir Akit Devlette icra ettiği faaliyetlerden elde ettiği gelir, bu Devlete yapılan ziyaretin tamamı veya tamamına yakın kısmının diğer Akit Devletin, bir politik alt bölümünün ya da bir mahalli idaresinin kamusal fonlarından desteklenmesi halinde bu Devlette vergiden muaf tutulacaktır.

Madde 18**EMEKLİ MAAŞLARI**

1. 19 uncu maddenin 2 nci fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukimine geçmiş çalışmalarının karşılığında ödenen emekli maaşları ve diğer benzeri ödemeler yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir. Bu hüküm, bir Akit Devlet mukimine ömür boyu sağlanan düzenli ödemelere de uygulanacaktır.

2. Bir Akit Devlet ya da politik alt bölümlerinden biri tarafından ödenen emekli maaşları ve ömür boyu sağlanan düzenli ödemeler ile şahsi kaza sigortası kapsamında yapılan diğer düzenli ya da arazi ödemeler yalnızca bu Devlette vergilendirilebilir.

Madde 19

KAMU GÖREVİ

1. a) Bir Akit Devletin kendisine, bir politik alt bölümüne veya bir mahalli idaresine bir gerçek kişi tarafından verilen hizmetler karşılığında bu Devlet, alt bölüm veya idare tarafından ödenen ve emekli maaşı dışında kalan ücret, maaş ve diğer benzeri ödemeler, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir.
- b) Bununla beraber, hizmet diğer Akit Devlette ifa edildiğinde ve gerçek kişi o devletin bir mukimi olduğunda, söz konusu ücret, maaş ve diğer benzeri ödemeler yalnızca bu diğer Devlette, bu kişinin:
 - i- bu Devletin vatandaşı olması; veya
 - ii- yalnızca söz konusu hizmeti ifa etmek için bu Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması
 şartı ile vergilendirilecektir.
2. a) Bir Akit Devletin kendisi, bir politik alt bölümü veya bir mahalli idaresi tarafından veya bunlarca oluşturulan fonlardan, bu Devlete veya alt bölüme veya idareye yapılan hizmetler karşılığında bir gerçek kişiye ödenen emekli maaşları yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir;
- b) Bununla beraber, gerçek kişinin diğer Akit Devletin bir mukimi ve vatandaşı olması halinde, söz konusu emekli maaşı yalnızca bu diğer Akit Devlette vergilendirilecektir.
3. Bir Akit Devletin kendisi veya bir politik alt bölümü veya bir mahalli idaresi tarafından yürütülen ticari faaliyetlerle bağlantılı hizmetler karşılığında yapılan ücret, maaş ve diğer benzeri ödemeler ile emekli maaşlarına 15, 16, 17 ve 18 inci maddelerin hükümleri uygulanacaktır.

Madde 20

ÖĞRETMENLER VE ÖĞRENCİLER

1. Bir Akit Devleti ziyareti sırasında veya hemen öncesinde diğer Akit Devletin mukimi olan ve ilk bahsedilen Devlette yalnızca öğrenim veya mesleki eğitim amacıyla bulunan bir öğrenci veya stajyere, geçim, öğrenim veya mesleki eğitim masrafları için bu Devletin dışındaki kaynaklardan yapılan ödemeler, bu Devlette vergilendirilmeyecektir.

2. Benzer şekilde, bir Akit Devleti ziyareti sırasında veya hemen öncesinde diğer Akit Devletin mukimi olan ve ilk bahsedilen Devlette esas itibariyle öğretim veya bilimsel araştırma yapmak amacıyla iki yılı aşmayan bir süre ya da süreler için bulunan bir öğretmen veya araştırmacının, söz konusu öğretim veya araştırmaya ilişkin şahsi faaliyeti karşılığında ilk bahsedilen Devletin dışındaki kaynaklardan elde ettiği gelirler ilk bahsedilen Devlette vergiden istisna edilecektir.

3. Bir Akit Devletin vatandaşı olup, öğrenimi veya mesleğiyle ilgili uygulama deneyimi kazanmak üzere, diğer Akit Devlette bir takvim yılı içinde 183 günü aşmayacak bir süre ya da süreler için hizmet ifa eden bir öğrenci veya stajyerin bu çalışma karşılığında elde ettiği ücretler bu diğer Devlette vergilendirilmeyecektir.

Madde 21

DİĞER GELİRLER

Bir Akit Devlet mukimine ait gelirin, nerede doğarsa doğsun, bu Anlaşmanın daha önceki maddelerinde belirtilmeyen unsurları, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir.

Madde 22

ÇİFTE VERGİLENDİRMENİN ÖNLENMESİ

1. Bir Akit Devlet mukimi, bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak diğer Akit Devlette vergilendirilebilen bir gelir elde ettiğinde ilk bahsedilen Devlet, bu mukimin gelirine isabet eden vergiden, diğer Devlette ödediği gelir vergisine eşit bir tutarın mahsubuna müsaade edecektir.

Bununla birlikte söz konusu mahsup, diğer Devlette vergilendirilebilen gelire atfedilebilen, mahsuptan önce hesaplanan gelir vergisi miktarını aşmayacaktır.

2. Bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak, bir Akit Devlet mukimi tarafından elde edilen gelir bu Devlette vergiden istisna edilirse, bu Devlet, bu mukimin geriye kalan gelirinin vergisini hesaplarken istisna edilen geliri de dikkate alabilir.

Madde 23

AYRIM YAPILMAMASI

1. Bir Akit Devletin vatandaşları, diğer Akit Devlette, bu diğer Devletin aynı koşullardaki vatandaşlarının, özellikle mukimlik yönünden, karşı karşıya kaldıkları veya

kalabilecekleri vergilemeden ve buna bağı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye veya buna bağı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

2. 10 uncu maddenin 4 üncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyeri, diğer Devlette, bu diğer Devletin aynı faaliyetleri yürüten teşebbüslerine göre daha az elverişli bir vergileme ile karşı karşıya kalmayacaktır.

3. 9 uncu maddenin (Bağı Teşebbüsler) 1 inci fıkrası, 11 inci maddenin (Faiz) 7 nci fıkrası veya 12 nci maddenin (Gayrimaddi Hak Bedelleri) 6 ncı fıkrası hükümlerinin uygulanacağı durumlar hariç olmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsünce diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen faiz, gayrimaddi hak bedeli ve diğer ödemeler, bu teşebbüsün vergilendirilebilir kazancının belirlenmesinde, söz konusu ödemeler ilk bahsedilen Devletin bir mukimine yapılmış gibi aynı koşullarda indirilebilecektir.

4. Bir Akit Devletin, diğer Akit Devletin bir veya birkaç mukimi tarafından, doğrudan veya dolaylı olarak, kısmen veya tamamen sermayesine sahip olunan veya sermayesi kontrol edilen teşebbüsleri, ilk bahsedilen Devlette, bu Devletin diğer benzeri teşebbüslerinin tabi oldukları veya olabilecekleri -vergilemeden ve buna bağı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye veya buna bağı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

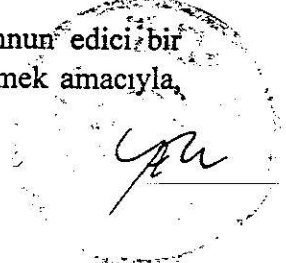
5. Bu hükümler, bir Akit Devletin kendi mukimlerine şahsi veya ailevi durumları dolayısıyla uyguladığı şahsi indirimleri, vergi ve matrah indirimlerini diğer Akit Devletin mukimlerine de uygulamak zorunda olduğu yönünde anlaşılmayacaktır.

Madde 24

KARŞILIKLI ANLAŞMA USULÜ

1. Bir Akit Devlet mukimi, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun olmayan bir vergileme yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen çözüm yollarıyla bağı kalmaksızın, olayını mukimi olduğu Akit Devletin yetkili makamına veya durumu 23 üncü maddenin 1 inci fıkrasına uygun düşerse, vatandaşı olduğu Akit Devletin yetkili makamına arz edebilir. Söz konusu müracaat, Anlaşma hükümlerine aykırı düşen bir vergilemeyle sonuçlanan eylemin ilk bildiriminden itibaren üç yıl içerisinde yapılmalıdır.

2. Söz konusu yetkili makam itirazı haklı bulur ve kendisi memnun edici bir çözüme ulaşamaz ise, bu Anlaşmaya uygun olmayan bir vergilemeyi önlemek amacıyla,

konuyu diğer Akit Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşma yoluyla çözümlemeye gayret sarfedecektir.

3. Akit Devletlerin yetkili makamları, Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından kaynaklanan her türlü güçlüğü veya tereddütü karşılıklı anlaşma yoluyla çözmek için gayret göstereceklerdir. Yetkili makamlar aynı zamanda, Anlaşmada ele alınmayan durumlardan kaynaklanan çifte vergilendirmenin ortadan kaldırılması için de birbirlerine danışabilirler.

4. Akit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralarda belirtilen hususlarda anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle, kendileri veya temsilcilerinden oluşan ortaklaşa bir komisyon aracılığıyla haberleşme durumu da dahil olmak üzere, doğrudan haberleşebilirler.

Madde 25

BİLGİ DEĞİŞİMİ

1. Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşma hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri veya Anlaşma ile uyumsuzluk göstermediği sürece, bir Akit Devlet, politik alt bölümü ya da mahalli idaresi adına alınan her tür ve tanımdaki vergilere ilişkin iç mevzuat hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri değişime tabi tutacaklardır. Bilgi değişimi, 1 inci ve 2 nci madde ile sınırlı değildir. Bir Akit Devlet tarafından alınan her türlü bilgi, o Devletin kendi iç mevzuatı çerçevesinde elde ettiği bilgiler gibi gizli tutulacak ve yalnızca birinci cümlede belirtilen vergilerin tahakkuk veya tahsilleri veya cebri icra ya da kovuşturmasıyla veya bu hususlardaki şikayet ve itirazlara bakmakla görevli kişilere veya makamlara (adli makamlar ve idari kuruluşlar dahil) verilebilecektir. Bu kişi veya makamlar söz konusu bilgileri yalnızca bu amaçlar doğrultusunda kullanacaklardır. Bu kişi veya makamlar söz konusu bilgileri mahkeme duruşmalarında veya adli kararlar alınırken açıklayabilirler.

2. 1 inci fıkra hükümleri, hiçbir surette bir Akit Devleti:

- a) Kendisinin veya diğer Akit Devletin mevzuatına veya idari uygulamalarına uymayacak idari önlemler alma;
- b) Kendisinin veya diğer Akit Devletin mevzuatı veya normal idari işlemleri çerçevesinde elde edilemeyen bilgileri sunma;
- c) Herhangi bir ticari, sınai, mesleki sırrı veya ticari işlemi aleni hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine aykırı düşen bilgileri verme

yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

Madde 26**DİPLOMAT HÜVİYETİNDEKİ MEMURLAR
VE KONSOLOSLUK MEMURLARI**

Bu Anlaşma hükümleri, diplomat hüviyetindeki memurların veya konsolosluk memurlarının uluslararası hukukun genel kuralları veya özel anlaşma hükümleri uyarınca yararlandıkları mali ayrıcalıkları etkilemeyecektir.

Madde 27**TAHSİLATTA YARDIMLAŞMA**

1. Akit Devletler, vergilere bağlı faiz, masraf ve ekler ile cezai nitelik arzetmeyen para cezaları dahil olmak üzere, bu Anlaşmada kavranan vergilerin tahsilatında birbirlerine yardım etmeyi ve destek sağlamayı taahhüt ederler.

2. Tahsili gereken vergilerin ödenme zamanının geldiğini göstermek bakımından söz konusu talebin, talebi yapan Devletin (talepte bulunan Devlet) mevzuatınca öngörülen dokümanlarla birlikte yapılması gerekmektedir.

3. Talepte bulunan Akit Devletin yetkili makamının talebi üzerine, diğer Akit Devletin (talepte bulunulan) yetkili makamı, kendi Devletinde yukarıda bahsedilen vergilerin tahsiline uygulanan kanun ve yönetmelik hükümlerini dikkate almak suretiyle, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ve talepte bulunan Devletin tahsil edilebilir hale gelmiş olan vergi alacaklarının tahsilini sağlayacaktır. Bu alacaklar, talepte bulunulan Devlette hiçbir öncelik kazanmayacak ve bu Devlet, kendi mevzuatının izin vermediği hiçbir icrai tedbiri alma yükümlüğü altında tutulmayacaktır.

4. 25 inci maddenin 1 inci fıkrası hükümleri, talepte bulunulan Devletin yetkili makamına bu maddenin bundan önceki fıkralarının uygulanması dolayısıyla sunulan tüm bilgilerle ilgili olarak da aynı şekilde uygulanacaktır.

Madde 28**YÜRÜRLÜĞE GİRME**

1. Her bir Akit Devlet, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için kendi iç mevzuatında öngörülen işlemlerin tamamlandığını diğer Akit Devlete bildirecektir.

2. Bu Anlaşma, bu bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girecektir.

3. Bu Anlaşmanın hükümleri;

- a) Kaynakta tevkif edilen vergiler yönünden, ödenen veya borçlanılan miktarlar için bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihi izleyen Ocak ayının birinci günü veya daha sonrasına; ve
- b) Diğer vergiler yönünden, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihi izleyen Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergilendirme yılları için

uygulanacaktır.

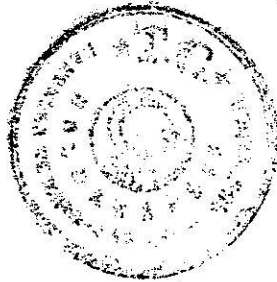
Madde 29 YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

1. Bu Anlaşma, bir Akit Devlet tarafından feshedilinceye kadar yürürlükte kalacaktır. Akit Devletlerden her biri, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıllık bir süreden sonra başlayan herhangi bir takvim yılının sona ermesinden en az altı ay önce diplomatik yollardan fesih ihbarnamesi vermek suretiyle Anlaşmayı feshedebilir.

2. Bu durumda Anlaşma:

- a) Kaynakta tevkif edilen vergiler yönünden, fesih ihbarnamesinin verildiği takvim yılının bitiminden sonra ödenen veya borçlanılan miktarlar için; ve
- b) Diğer vergiler yönünden, fesih ihbarnamesinin verildiği takvim yılının bitiminden sonra başlayan vergilendirme yılları için

hüküm ifade etmeyecektir.

BU HUSUSLARI TEYİDEN, aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler, bu Anlaşmayı imzaladılar.

İngilizce dilinde, iki nüsha halinde 26.10.2005 tarihinde, Sana`da düzenlenmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ YEMEN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

ADINA

ADINA

Prof. Dr. Abdüllatif Şener

Ahmed Mohammed Sofan

Devlet Bakanı ve

Devlet Bakanı ve Uluslararası

Başbakan yardımcısı

İşbirliği ve Planlama Bakanı

